

KISISKOLÁSOK KÖNYVE

CSUPASZÁM
ORSZÁGBAN

NYITNIKÉK

KISISKOLÁSOK MŰSORA

Szerkesztő

HUSZÁR TIBORNÉ

Műsorvezető

HAVRIL ERZSÉBET

SZABÓ ÉVA

TARNAY MÁRTA

*A szerkesztő bizottság tagjai
és szakanyagírók*

ARATÓ ENDRÉNÉ

BORSOS MARGIT

CSOMA VILMOS

DIMÉNY JUDIT

HENKEY ZOLTÁN

FARAGÓ LÁSZLÓ

NÁDAS KATALIN

PIRISI JÁNOSNÉ

KOMLÓSSY LÁSZLÓNÉ

SZABÓ HELGA

TARNAY MÁRTA

NYITNIKÉK

KISISKOLÁSOK KÖNYVE

Írta

HAVRIL ERZSÉBET

KOMLÓSSY LÁSZLÓNÉ

SZABÓ ÉVA

SZABÓ HELGA

TARNAY MÁRTA

Rajzolta

GÁBOR ÉVA

Szerkesztette

HUSZÁR TIBORNÉ

ISBN 963 223 021 3

ISBN 963 223 122 8

NYITNIKÉK

3.

1980 JUL 1 4

KISISKOLÁSOK KÖNYVE

TARTALOMJEGYZÉK

CSUPASZÁM ORSZÁGBAN

Komlóssy Lászlóné

... AZ ELSŐ OSZTÁLYOSOK 3

... A MÁSODIK OSZTÁLYOSOK 17

... A HARMADIK OSZTÁLYOSOK 29

... A NEGYEDIK OSZTÁLYOSOK 39

MÉRTÉKEK 47

MEGOLDÁSOK 57

ELSŐ OSZTÁLY 58

MÁSODIK OSZTÁLY 59

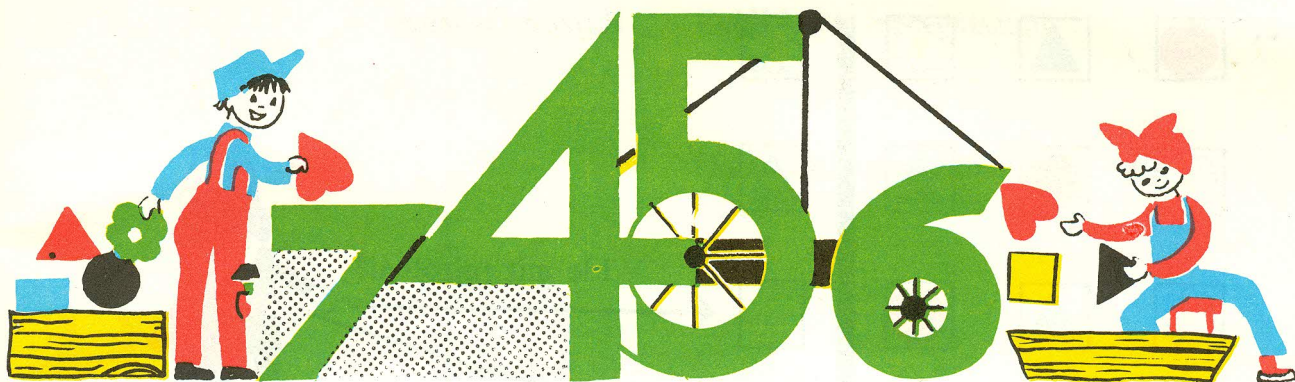
HARMADIK OSZTÁLY 60

NEGYEDIK OSZTÁLY 62

MÉRTÉKEK 63

1982 APR 2 1

... az első osztályosok

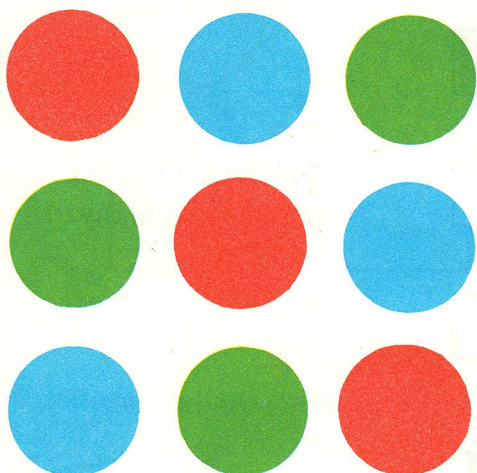
Hallottad-e már Csupaszám ország hírét? Hatalmas birodalom ez, amelynek minden lakója csupa szám. Én már sokat ismerek közülük, és mondhatom neked, nagyon megszerettem őket. Egyik szám egyenes, mint a pálcika, a másik egy csészfülhöz hasonlít legjobban, van olyan is, amelyik egy karikán gurul, vagy amelyiknek a feje egy valóságos karika. Gyakran kettesével jönnek-mennek, de az is előfordul, hogy öten vagy hatan összefogóznak, és közösen mondják meg, hogy miből hány van.

Csupaszám országban számtan-nyelven beszélnek, számtan-nyelven írnak. Ha te is Csupaszám országba akarsz jönni, tanulj meg számtan-nyelven beszélni, írni. Kezdjük el! Jó?

Vedd elő a korongos dobozodat! Rakj ki három sorba 3-3 különböző színű korongot!

1. Így:

Ide tedd a ceruzádat!

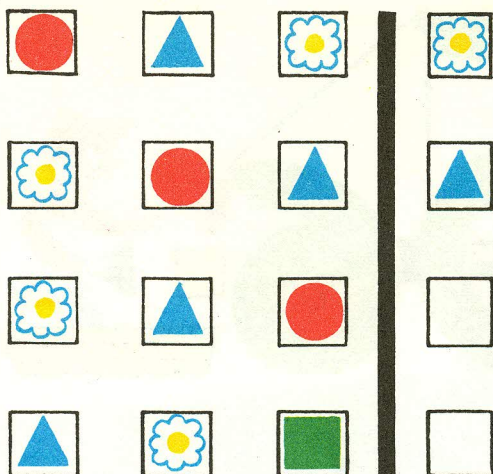
Ide teszek egy piros korongot!
Te is ugyanilyet tegyél!

Ide a zöldet teszem,
rakd ki te is!

Milyen színű következik ide?
Miért?

Találd ki, mi a szabály! Ha tetszik neked ez a játék, folytasd különböző színű korongokkal! Ezt a játékot „szabály játék”-nak nevezzük. Azért kapta ezt a nevet, mert a bal és jobb oldalon levő korongok valamilyen szabály szerint rendeződnek el.

2.

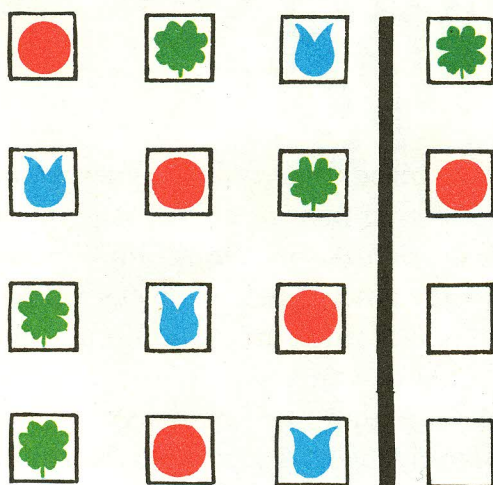

Rajzolni is lehet:

Ide mit rajzolnál?

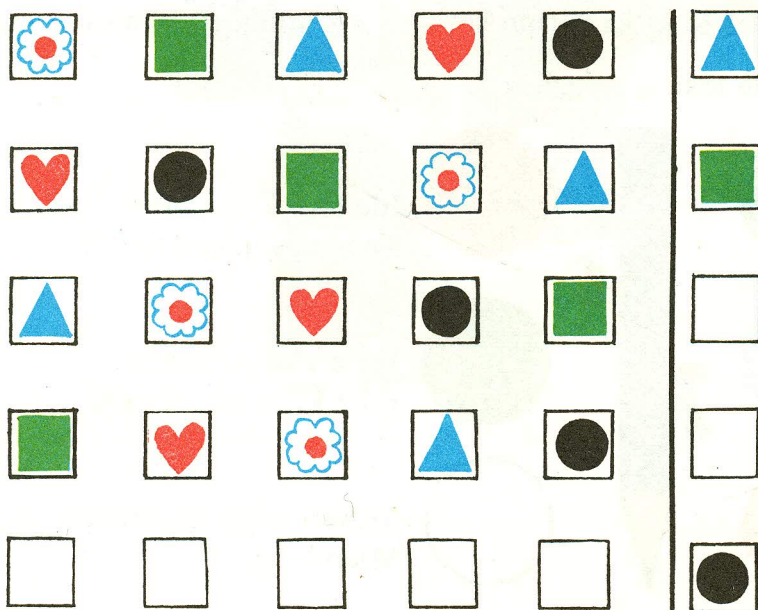

3.

Rajzold ide, ami hiányzik!

4.

Folytasd a rajzolást,
pótold, ami hiányzik!

5.

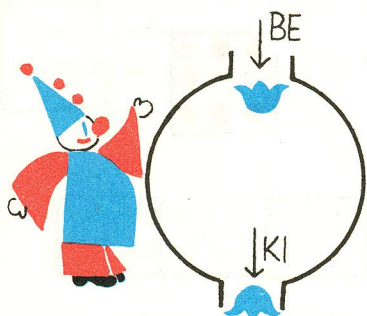
I	A	Ü	O	Á	O
A	I	O	Á	Ü	Á
À	O	I	A	Ü	
À	A	O	Ü	I	I

Betűkkel is lehet játszani:

Ha kitaláltad a szabályt, írd be a hiányzó betűket!

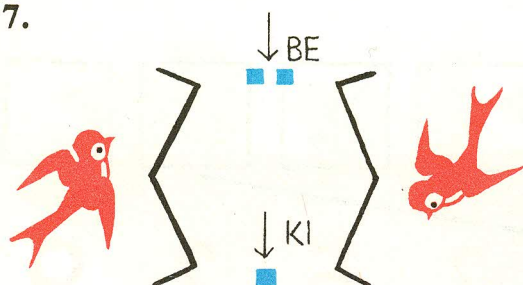

6. Ez egy játékgép. Olyan mint az automata. Figyeld meg, hogyan működik! Folytasd a játékot, rajzold be a hiányzó ábrákat! Te is találj ki hasonló játékot!

BE					
KI					

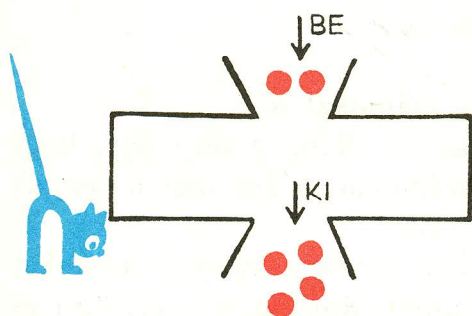
7.

Ezzel a géppel is játszatsz!

BE					
KI					

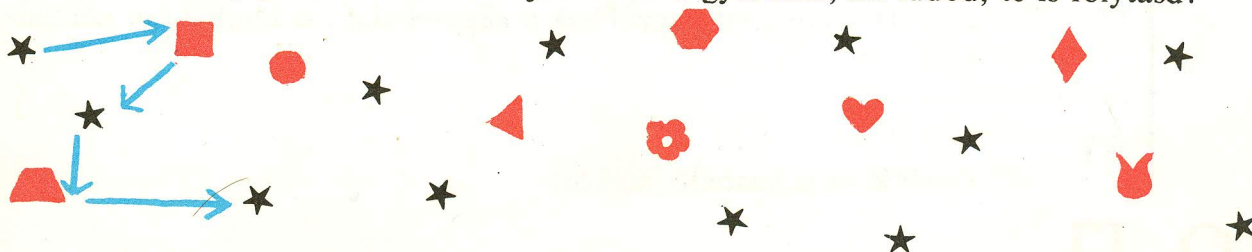
8.

Ha kitaláltad a szabályt, folytasd!

BE				
KI				

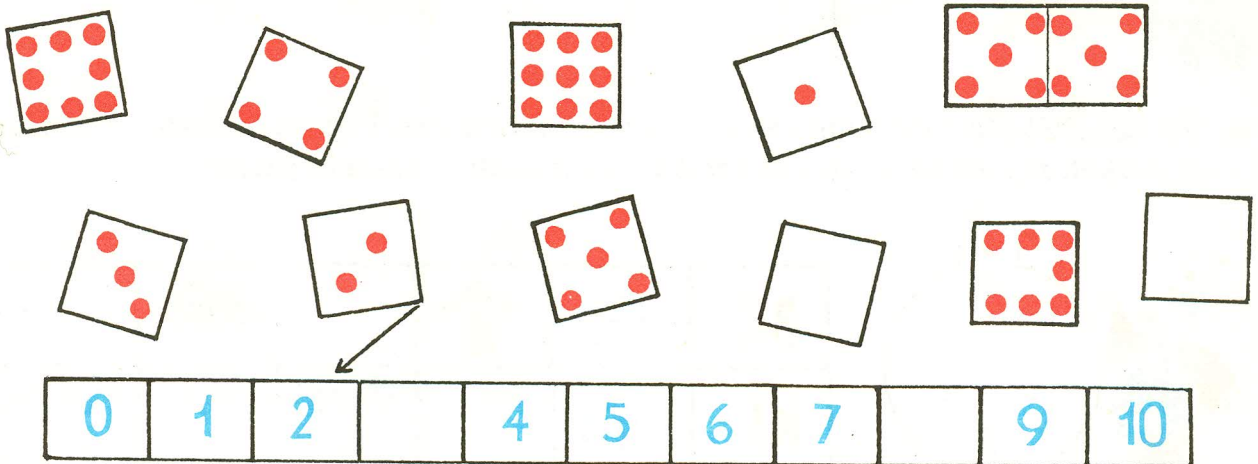
9. Ilyen szabály játékot is szívesen játszanak a gyerekek, ha tudod, te is folytasd!

10. Ha felismered a szabályt, még sok nyilat rajzolhatsz színes ceruzával!

11. Kösd össze a dominókat a megfelelő számokkal! Pótold, ami hiányzik!

12. Találd ki, milyen szabály szerint kapcsoltuk össze a dominókat a számokkal.
Ha tudod, folytasd a játékot!

1 4 0 3 2 5 7 9

○	□
2	3
4	5
1	
	6
3	
	1
○	□

13. Játsszunk a számokkal!

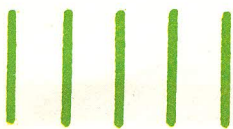
Rajzold le ezt az ábrát, és írd bele a számokat is!

A szabályt az első két számpár alapján állapítsd meg úgy, hogy figyeld meg az egymás mellett levő számokat. A kör vagy a négyzet alatti számok nagyobbak-e? Mennyivel?

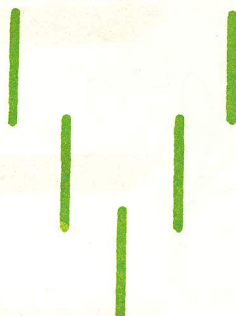
Látod, ez a szabály! S ha már ismered, pótold a hiányzó számokat színes ceruzával. A szabályt le is írhatod. Rajzold le a kis kört és a négyzetet, majd írd közéjük a több vagy kevesebb jelét! Írd alá (számjeggyel) mennyivel nagyobbak a négyzet alatti számok a kör számainál!

Találj ki te is hasonló játékot!

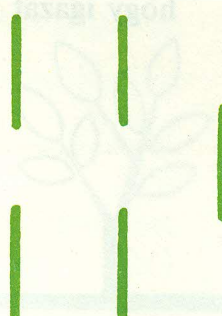
14. Vegyél elő 5 pálcikát! Ezek most kis fák lesznek. Hányféleképpen rendezheted el? Tervezz! Rakd ki!

Így?

Vagy így?

Így is lehet.

15. Tréfás feladat:

Egy pálcikának hány vége van?
Két pálcikának?
Három pálcikának?

Két és fél pálcikának hány vége van?
Rakd ki a pálcikákat, azután válaszolj!

16. Illés Marianna 1. osztályos kislány Dúzs községből (Tolna megye) küldte ezt a rajzot a Nyitnikék-nek.

Így rendezett el 6 körtét.

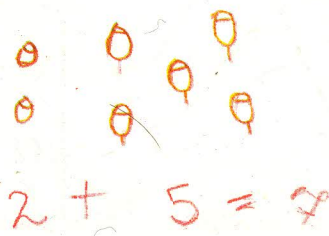
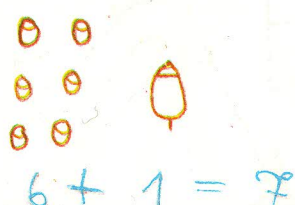
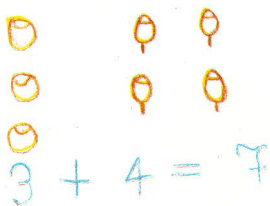

Te hogyan rendeznéd?

Rajzold le a 6 körtét két tátra!

Ha 3 tányérod lenne, hogyan raknád a körtéket, hogy mindegyikre jusson belőlük?

17. Tiborc Laci 1. osztályos kisfiú is Dúzs községben lakik. Ő 7 makkot rendezett el különféleképpen. Azt is aláírta, hogy melyik számfeladat jut eszébe a makkokról.

Ha van makkod vagy gesztenyéd, rakd ki többféleképpen, és írd számfeladatokat a kirakás alapján!

18. Javítsd ki a rajzot,
 hogy igazat mondjon a jel!

Vagy így:

Vagy így:

19. Editke meséje:

Hetedhét országban van 7 vár,
 minden várnak 7 tornya,
 minden toronyban 7 szoba,
 minden szobának 7 ablaka,
 minden ablakban 7 törpe,
 minden törpének 7 cicája,
 minden cicának 7 egere,
 mind a hetet meg is ette, hamm!

Mondd el a kis mesét úgy, hogy a 7-et
 ki ne ejtsd! (Gondolj arra, hogy min-
 den számnak több neve is lehet. Pl.:
 $2 + 5$, $6 + 1$ stb.).

20. Ha 7 szem cukrot kapsz, hogyan osztozol meg rajta pajtásaiddal?

Így:

Vagy így:

21. Ági és Kati ketten együtt 8 évesek. Ági két éves. Hány éves Kati?

22. Tegyél ki 4 piros és 2 kék korongot egymás mellé a padodra! Írj többféle számfela-
 datot róluk!

Mondd a számfeladatokhoz szöveget,
 képzeled azt, hogy a korongok labdák.

23. Színezd ki ezt a zászlót 3 színnel!

A többit is színezd ki úgy,
 hogy a színek sorrendje minden zászlóban más-más legyen!

NEGYEDIK OSZTÁLY

1. Ez a szám valamennyi számmal maradék nélkül osztható.
2. 6462. A második és a harmadik szám ugyanannyi.
3. 2152 m lenne a vízréteg.
4. —
5. Nem mehet át, mert 6 t lenne a terhelés.
6. Ha 4, egyenként 5 mázsás hízómarhát vinne, átmehetne a hídon. Többféle megoldás is lehetséges. Próbáld meg!
7. A Duna 2850 km hosszú.
8. Megtakarítás, most
 $9250 + 7060 + 7122 = 23\,432$, és
 $3 \cdot 8000 = 24\,000$
9. A gépbe adott két szám összegét a gép 100-ra egészíti ki.
10. 6680.
11. 2136 q
12. 1000 db palackra lenne szükség.
13. $2540 + 320 = 2860$
 $2860 - 320 = 2540$
 $2860 + 140 = 2540 + 460$
 $2860 - 160 = 2540 + 160$
14. Gabiék 720 lépésre laknak az iskolától.
15. A szorzótényezőkben levő számjegyek megfordítása után is azonosak a szorzatok.
16. 648 db ribizlibokorra lenne szükség.
17. Ilike és Peti számai egymást 9999-re egészítik ki. Ennek a háromszorosa az összeg.
18. 1 millió forint megszámlálására 278 órára, vagyis 11 napra és 14 órára lenne szükség. Ha napi 8 órás munkaidőben számlálnád, akkor 34 napra és 6 órára, tehát több, mint 1 hónapra lenne szükség.
19. Ha a párok 75 cm-re állnának egymás mögött, akkor 500 000 párból 375 km hosszú sor lenne. Budapest és Szeged közt a távolság 190 km, ha tehát 1 000 000 ember Budapestről Szegedre párosával elindulna, az első pár már visszaérkezne a fővárosba, amikor az utolsó elindulna.
20. —
21. 208-at tévedett Kari. Nem mindegy, hogy hol van a zárójel.
22. —
23. 10 000 km-t.
24. 4800 km-t.
25. 1546 km-esre.
26. 23 760-an.
27. A legnagyobb szám 22 238. Minden ennél kisebb számot írhatsz az x helyére.
28. 2840-nel keltet többet a gép, mint a kotlós.
29. —
30. 4312 percig. Ez 3 napnál 8 perccel kevesebb idő.
31. 2142-t lép.
32. 28 138; 146 607.
33. A téglalap területe $61\,936\text{ m}^2$, összesen $84\,936\text{ m}^2$ -t szántott fel.
34. $Ker = 24\text{ m}$. Adott kerülettel négyzet alakú lesz a legnagyobb terület, 36 m^2 .
35. —
36. Ha egy háromjegyű számot kétszer egymás után írunk, ugyanannyi, mint ha héttel, tizenhárommal, 11-gyel megszoroznánk. Ha ezekkel a számokkal elosztjuk a hatjegyű számot, megkapjuk az eredeti háromjegyű számot.

37. A két szám összegének önmagával való szorzata ugyanannyi, mint az eredeti négyjegyű szám.

38. $12 + 1 = 13$, $11 + 2 = 13$, és így törlik tovább az óralap.

39. 87 500.

40. A két szám összege 586 498, a két szám különbsége 546 932. Az összeg 39 566-tal nagyobb, mint a különbség.

41. 576 ülőhely van a moziban.

42. 1) $\square = \bigcirc \cdot \bigcirc + 1$
 $\bigcirc = (\square - 1) : \bigcirc$

2) $c = b \cdot 4 + 1$
 $b = (c - 1) : 4$

3) $z = (x \cdot y) : 2$

$$x = (2 \cdot z) : y$$

$$y = (2 \cdot z) : x$$

43. 32 768 a szorzat.

44. 192 db mozaiklapra van szükség, ennek az ára 672 Ft.

45. —

46. 4500 db baromfija van a tsz-nek.

47. A szorzatok: 8, 188, 2888, 38 888, 488 888.

48. Az összegek: 100, 1000, 10 000, 100 000.

49. —

50. $99\,999 + 12\,470\,000 + 12\,006\,409 = 24\,576\,408$

Ezen kívül még nagyon sok változat lehetséges. Alkoss néhányat!

MÉRTÉKEK

1. 4 kg, 5 kg, 6 kg, 7 kg lehet, de ha dkg-okkal számolunk, sokféle megoldás lehetséges.

2. Csak 25 l víz lesz benne.

3. 32 vágással.

4. 15 m drótra volt szükség.

5. 21 kg.

6. 33 üveget és még marad 1 dl szörp.

7. 1 liter 4 dl, 1 liter 3 dl, 1 liter 2 dl
1 dl-ig maradhatott.

8. A második háromszorosa az elsőnek, az első harmadrésze a másodiknak.

9. 1 kg-ot.

10. 20 zacskó.

11. Az úttörők, mert ők 14 km utat tettek meg.

12. —

13. 45 dkg.

14. 20 m.

15. 72 m.

16. 88 liter.

17. 13 m-t.

18. 24 kg-mal.

19. 11 liter 2 dl-t.

20. 50 üveg.

21. 511 kg 30 dkg.

22. 7 m 6 dm 5 cm.

23. 8 q 5 kg.

24. 750 g, vagyis 75 dkg; 700 g papír 14 füzetre elég.

25. 14-szer 12 kg-ot, vagyis 1 q 68 kg-ot.

26. 1 q 60 kg-ot.

27. 755 t.
28. 57 napra elég és még marad 25 g.
29. Mennyivel magasabb a moszkvai adótorony a kairói adótoronynál?
Mennyivel alacsonyabb a párizsi Eiffel-torony a moszkvai adótoronynál?
30. 2 q 94 és fél kg-ot adtak el, attól függően, hogy mennyi a káposzta napi ára, változik a bevétel.
31. Nem, mert 228 tonnát silóz.
32. 690 q-t.
33. 960 q-t.
34. 424 m, azaz az út fele.
35. 6 q 50 kg-ot.
36. 2 q 24 kg.
37. 45 lovaskocsira vagy 15 teherautóra lenne szükség.
38. 3 mp alatt.
39. 500 q-val.
40. Az úrhajós 12 kg-ot nyom a Holdon.
41. 29 kg 10 dkg.
42. 700 lépéssel.
43. 62 db hálóra.
44. 1 q 44 kg.
45. Igen.
46. Igen, mert 125 m szükséges, marad 15 m.
47. 14 q.
48. 334 km.
49. 40 db üvegre.
50. 80 db-ra.
-

1989 NOV 4
1989-01-02

1991-07-1

1989-01-02

© Huszár Tiborné editor, 1974

Negyedik, változatlan kiadás

A kiadásért felel: Keresztes Tibor igazgató

Felelős szerkesztő: Dr. Major Klára

Műszaki vezető: Büchler Alfréd

Tipográfus: Sipos Szabó Vilmos

Műszaki szerkesztő: Simon Éva

A fedél grafikája Gábor Éva munkája

Kiadványszám: K-3919/4230 Formátum: A/4

Megjelent 8 (A/5) ív terjedelemben, 70 000 példányban,

New Times betűtípusból 1978. évben

MI-652-c-7880

A szedés a Kossuth, a nyomás az Offset Nyomdában készült

NYITNIKÉK

1.

I. FÉLÉV

A kötetben azokról a témákról található verses mese, feladat, rajz, amelyekkel a 6—10 éves gyerekek szeptembertől a karácsonyi szünetig találkozhatnak az iskolában.

A környezetükről (család, iskola, szülőföld), a természetről (időjárás, évszakok, növények, állatok világa), az anyanyelvről (beszéd, írás, olvasmányok, költők, versek, gyerekek) olvashatnak, játszva juthatnak ismeretekhez.

Összeállította: Havril Erzsébet, Szabó Éva és Tarnay Márta

2.

II. FÉLÉV

A kötet témáit az 1—4. osztály tananyagából vettük, mégpedig a II. félévben aktuális témákból.

A kötetben a föld mélyéről, a vizekről, egészségünk védőiről, a közlekedésről, családi és nemzeti ünnepeinkről találhatnak a gyerekek ismereteket, verset, mesét, játékot.

Összeállította: Havril Erzsébet, Szabó Éva és Tarnay Márta

3.

CSUPASZÁM ORSZÁGBAN...

A korszerű matematikaoktatást szeretnénk az óvodában és az alsó tagozatban kezdeni. Erre az iskolának, szülőnek egyaránt fel kell készülnie.

Az itt közölt feladatok, melyek az 1—4. osztály anyagához kapcsolódnak, ezt a törekvést — a matematikai gondolkodás kialakítását a 6—10 éves korban — próbálják segíteni.

A fejezetet Komlóssy Lászlóné írta

4.

IRÁNY A ZENE BIRODALMA

A kötetben a zenei alapfogalmakat „járjuk körbe” — zene nélkül. Az iskolában szerzett ismeretek, zenei élmények kiegészítésére szánjuk a kötetet. Van benne ritmusvadászat, dalkoszorú, zálogkiváltás, játékok, mesekitaláló, amely szórakoztatva, sok rajzzal segít a zeneiséget megtalálni a mozgásban, a hétköznapiakban, a költészetben és természetesen a zenében.

A kötet szerzője: Szabó Helga

Ára: 21,— Ft

KISISKOLÁSOK KÖNYVE